

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

24. Vtrum Eiscopi, & Ecclesiastici tanquam inobedientes mandatis Regis,
vel ex aliis delictis possint expelli à Regno? Et an in dicto casu tam
Principes, quam Consiliarij id consulentes incurrant in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

supradicta late confirmat cum Doctõibus à me superius citatis, quibus nunc addo iterum Christophorum Beldum in Politica lib. 1. c. 11. n. 30. & de iure Ordinibusque civium Dissert. 2. c. 7. n. 5. Bechtium de severitate & saluo conductu Theaur. 181. 183. & Hotomannum de Legato cap. 4. num. 3. Paschaliu de Legato cap. 74. & sequent. Kirchnerus de Legato lib. 2. cap. 1. Keckermannum disput. Pract. 33. problem. 11. & sequent. & alios penes ipsos.

RESOL. XXI V.

Vtrum Episcopi & Ecclesiastici tanquam inobedientes mandatis Regis, vel ex alijs delictis possint expelli à Regno? Et an in dicto casu tam Principes, quam Consiliarij id consulentes incurrant in excommunicationem vnde cum Bulla Cæne? Ex part. 1. tract. 2. Resolut. 18. alias 17.

Sup. hoc in Res. 2. & 3. ad doctrinam Res. 21. si quæritur Res. 6. 7. & in tom. 7. tit. 6. Res. 4.

§. 1. Affirmatiuè respondet Bobadilla in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 20. num. 66. vbi sic ait: [Es advertir, que esta obediencia à los Reales mandados liga, y comprende tambien à los Obispos, y Prelados, y otras personas Ecclesiasticas, quando se les manda comparecer, ò otras cosas permitidas por cuya contumacia, y transgressiõ puden los dichos Ecclesiasticos ser echados de los Reynos.] Idem docuit Callistus Ramires in tract. de lege regia, §. 27. n. 12. Ioan de Heula in Curia Philippica, part. 1. §. 5. num. 35. Pereira de manu regia cap. 12. num. 12. Humadain leg. 65. tit. 5. part. 1. in Glossa 8. fol. mibi 17. col. 4. Cevallos tract. de cognit. per viam violentia, Glossa 6. num. 65. Azueudus tom. 2. lib. 4. tit. 1. leg. 4. num. 12. Cenedo in questionibus canonicis, quest. 45. num. 24. & alios penes ipsos, & Bobadillam, vbi supra cap. 18. num. 63.

2. Sed hanc sententiam, & merito reprobat ex Iuriconsultis Hispanis vir doctus, & pius Valenzuela in defen. monitor. Pauli V. part. 4. num. 101. & semper mihi summopere displicuit: nam concedo supradictis Doctõibus, Ecclesiasticos esse adstrictos obedire mandatis Principum sæcularium, & seruare eorum leges: quoniam partes sunt reipublicæ eundemque communem Regem habent; sed vi directiua, ita vt non obediendo possint Principes illos punire. Ita Molina tom. 1. tract. 2. disp. 3. concl. 6. Becanus in summ. Theolog. part. 2. tract. 3. c. 1. sect. 11. nu. 11. Valquez in p. 2. tom. 2. disp. 167. toto cap. 4. præter illos, quos citat & sequitur Bonacina tract. de legib. disp. 1. q. 1. punct. 6. n. 29. & alij communitet.

3. Nec valet dicere cum Olibano de iure fisci, c. 9. num. 28. Bobadilla, Cevallo, Cenedo, & alijs, hoc esse verum, si Principes expellerent Ecclesiasticos à suis regnis per viam iurisdictionis contentiosæ, & iudicialis; sed ipsi hoc faciunt per viam iurisdictionis æconomicae, & politice, sicut paterfamilias potest expellere, & de factõ expellit famulum Clericum inobedientem, seu domum perturbantem. Respondeo hanc distinctionem esse chimericam in casu nostro, & exemplum, quod adducit, non facit ad rem. Nam paterfamilias ipse constituit famulum Clericum ad seruiendum domui suæ; idè potest ad placitum suum, illum non solum inobedientem, & domum perturbantem, sed etiam inobedientem, & pacificum expellere: neque illi facit iniuriam, cum talis Clericus non habeat vllum ius commorandi in domo sua. Sed Clerici, Prælati, & Episcopi à Summo Pontifice constituuntur in regnis ad seruitium, &

regimen Ecclesiarum: vnde, si in aliqua re delinquant, non possunt illos Principes sæculares expellere, quia habent ius commorandi in eorum regnis, non solum vt ciues; sed vt personæ constitutæ à Summo Pontifice ad seruitium, & gubernationem dictarum Ecclesiarum, ad quem spectat de omni iure illos, si in aliquo deliquerint, punire: & hac de causa dixit Belletrus in disquis. cler. tit. de favore Clericorum personali, §. 5. num. 3. p. 1. non posse Principem expellere Clericum, si aliquam Ecclesiam obtinuit à Papa in ipsius dominio, nisi de licentia ipsius Papæ. Et hæc opinio iam est determinata in Bulla Cæne.

4. Vnde Principes expellentes Episcopos à suis Dioccesibus, & Consiliarij id consulentes incurrant in excommunicationem vnde cum supradicta Bulla, vt communiter obseruant Theologi, & præsertim ex nostra Religione Megala in 3. p. lib. 3. c. 11. n. 4. q. 1. Duardus in Bulla Cæne, lib. 2. canon. 11. q. 9. ex Societate Iesv Scotia in Bull. Pon. Epir. c. 66. Theor. 220. Filliuc. tom. 1. tr. 16. c. 9. n. 247. Suarez de censuris, disp. 21. sect. 2. n. 70. Reginald. in practi, tom. 1. lib. 9. c. 20. n. 313. Henriquez lib. 1. c. 12. n. 6. & in Glossa littera V. ex Dominicanorum familia doctissimus Soufa in Bulla Cæne, c. 12. in notat ad text. n. 3. & disp. 57. Idem docet Altherius de censuris, tom. 1. disp. 12. lib. 5. c. 4. §. quod verum est. Gambacurt. tract. de cas. reseru. c. 11. n. 4. Sayrus de censuris, lib. 3. c. 15. n. 8. Belletrus in disquis. cler. p. 1. tit. 3. §. 2. num. 26. Corolianus in Bulla Cæne, excomm. 11. & ante illos Nauarrus in Manuali, c. 27. n. 67. quem postea sequutus est pius, & doctus Iuriconsultus Martha de iuris. p. 2. c. 34. n. 24. quicquid nimis audacter sentiat Pereira vbi supra, & Salzedus in Addit. ad pract. crim. Diaz c. 102. ita vt ex ipsis Iuriconsultis Hispanis non audeat talem sententiam consulere Ioseph Sesse de inhibitionibus, c. 8. §. 4. n. 103. & 104. & periculofam vocat Ioan de Heula in Curia Philippica, p. 3. §. 34. 30.

5. Nec valet dicere: Ergo Principes debent impune in regnis suis relinquere Episcopos, & Clericos seditiosos, & perturbantes pacem, & rempublicam: nam respondeo, quod in similibus casibus Episcopi, & Clerici possunt à Summo Pontifice, & à suis Iudicibus reprimi, ac puniri, id iuste poscentes Principes ad bonum publicum; quod si tanta adesset necessitas, quod clarè, & euidenter periculum esset in mora; tunc, vt notat Molina tom. 1. tract. 2. disp. 31. concl. 4. Salas de legib. tr. 14. disp. 14. sect. 9. n. 111. Tanner in 2. 2. disp. 4. q. 4. dub. 1. n. 30. aduersus Clericos, & Episcopos per modam iustæ defensionis liceret Principi sæculari facere id quod recta ratio ad impediendum damnum reipublicæ imminens, necessarium esse dictauerit. Et idè Cevallos mutans sententiam vbi supra tract. de cognit. per viam viol. p. 2. q. 77. n. 9. & Vgolinus in Bulla Cæne, c. 11. part. 2. vers. aut §. 1. nu. 3. §. in fin. docuit, tunc Principes sæculares posse Episcopos expellere à regno, & suis Dioccesibus, sine timore excommunicationis, quando id faciunt de licentia Romani Pontificis, vel quando grane scandalum, & periculum reipublicæ timetur: quod vt moraliter contingat, vix credi potest, Romanus Pontifex consuli non potest: quod, etiam loquens de Clerico docuit Salsedo in pract. Bernardi Diaz cap. 141. lit. B. Et ratio est: quia, quando non adesset periculum in mora; non habet locum modus iustæ defensionis: nam conditio necessaria ad iustam defensionem est, vt efficiatur cum moderamine inculpate tutelæ; sed quando Princeps potest à Summo Pontifice, vel Prælato Ecclesiastico defensionem postulare, non inculpate se defendit: ergo &c. Vide Suarez contra Regem Angliæ, lib. 4. cap. 34. & alios.

Sup. hoc periculo, & mora in Res. seq. verum, & infra Res. 92. §. Ad id. & in Res. 110. prope finem, vers. quod casus.

Sup. hoc in Resolutio- nibus not. primæ huius Res.